

Nestátní neziskovky & daně

UOL[®]
ÚČETNICTVÍ

Neziskovky mají jedno společné: **Každá koruna se počítá.**
A právě proto se vám hodí znát základy účetnictví a daní pro neziskovky. Protože jen fakt, že znáte hlavní pravidla, vám může **ušetřit spoustu peněz na daních.**

Pojďte se je naučit!

E-book pro vás připravili daňoví a účetní specialisté z UOL.

Rádi zodpovíme jakékoliv vaše otázky.

www.uol.cz

+420 910 190 008

info@uol.cz

PS: E-book jsme napsali, aby pomáhal.

Zdarma.

Sdílejte ho volně všem, komu by se mohl hodit.

Obsah

Na úvod: Co jsou to neziskovky?	4
Co patří pod nestátní neziskovky?	4
Spolek	5
Ústav	5
Nadace a nadační fond	5
Církev	5
Společenství vlastníků jednotek	6
Jak účtují neziskovky?	7
Jednoduché účetnictví	7
Podvojný účetnictví	8
Jak daní neziskovky?	9
Daň z příjmu	9
Základ daně	10
Osvobozené příjmy	10
Daňová ztráta	11
Snížení základu daně	11
Kdo nepodává přiznání k dani z příjmu?	12
Silniční daň	12
Daň z nemovitých věcí	13
Daň z přidané hodnoty	14
Kdy se stanete plátcem DPH?	14
Identifikovaná osoba	15

Na úvod: Co jsou to neziskovky?

Neziskové organizace jsou **právnícké osoby**, které nevznikly primárně proto, aby podnikaly, ale aby naplnily nějaký společensky účelný cíl. **Nemohou rozdělovat zisk** mezi své vlastníky, správce a zakladatele. Případný zisk musí použít pro naplňování poslání organizace.

Dělí se na nestátní (nevládní), které zřizuje fyzická nebo právnícká osoba, a příspěvkové které zřizuje stát (nebo např. kraj nebo obce).

V tomto e-booku se budeme věnovat **nestátním neziskovým organizacím**.

Co patří pod nestátní neziskovky?

- **Spolky a pobočné spolky** (dříve občanská sdružení)
 - Upravuje [§214 a následující zák. 89/2012 Sb.](#), občanský zákoník.
- **Obecně prospěšné společnosti** – podle zrušeného zákona [248/1995 Sb.](#), o obecně prospěšných společnostech, nemohou vznikat nové, dříve vzniklé mohou dále fungovat nebo se transformovat na ústav či sociální družstvo.
- **Ústavy** – Upravuje [§ 402 a následující zák. 89/2012 Sb.](#), občanský zákoník.
- **Nadace** – Upravuje [§ 306 a následující zák. 89/2012 Sb.](#), občanský zákoník.
- **Nadační fondy** – Upravuje [§ 394 a následující zák. 89/2012 Sb.](#), občanský zákoník.
- **Círky a náboženské společnosti** – Upravuje [zákon 3/2002 Sb.](#), o církvích a náboženských společnostech.
- **Společenství vlastníků jednotek.**

Pojďme se na jednotlivé typy neziskovek podívat blíže.

Spolek

Jak vzniká?

Vzniká **zápisem do veřejného rejstříku** na základě jednomyslného souhlasu všech zakládajících členů se stanovami. Nebo na základě ustavující schůze. Zakládají ho **nejméně 3 osoby** (právnícké nebo fyzické).

Jak funguje?

Orgány spolku jsou **statutární orgán** a **nejvyšší orgán**. Tyto orgány může spolek ve stanovách pojmenovat libovolně. Nejméně jednou ročně se koná členská schůze nebo valná hromada. Statutární orgán je buď kolektivní (např. výbor), nejméně 3členný, nebo individuální (předseda nebo prezident).

Ústav

Jak vzniká?

Zápisem do veřejného rejstříku na základě zakládací listiny nebo pořízení pro případ smrti. Zakladatel může být jeden.

Jak funguje?

Statutárním orgánem je ředitel, ale jeho funkci můžete nazvat i jinak. Má povinnou správní radu s nejméně 3 členy.

Nadace a nadační fond

Jak vzniká?

Zápisem do veřejného rejstříku na základě zakládací listiny nebo pořízení pro případ smrti. Zakladatel může být jeden.

Jak funguje?

Má povinnou správní radu s nejméně 3 členy. Také v ní figuruje revizor nebo dozorčí rada o minimálně 3 členech.

Církev

Jak vzniká?

Registrací u Ministerstva kultury podle zákona o církvích. Církev zakládají nejméně 3 fyzické osoby. Musí předložit podpisy nejméně 300 zletilých občanů ČR nebo cizinců s trvalým pobytem v ČR, kteří se k církvi hlásí.

Jak funguje?

Specifikace statutárního orgánu je obsažená v základním dokumentu církve.

Návrh na registraci musí zahrnovat základní charakteristiku církve, jejího učení a poslání.

Společenství vlastníků jednotek

Jak vzniká?

Zakládá se v domech rozdělených na jednotky. **Musí se založit v domě**, kde je alespoň 5 jednotek, ze kterých jsou alespoň 4 ve vlastnictví 4 různých vlastníků.

SVJ vzniká **zápisem do veřejného rejstříku** na základě schválení stanov. Ty se schvalují přijetím na ustavující schůzi většinou hlasů vlastníků jednotek nebo shodou všech vlastníků na jejich obsahu.

Jak funguje?

Nejvyšším orgánem je **shromáždění**, které se musí konat nejméně jednou ročně. Statutární orgán je buď kolektivní (výbor, nejméně tříčlenný), nebo individuální (předseda).

Jak účtují neziskovky?

Neziskové organizace **účtují podle zákona o účetnictví, vyhlášky č. 504/2002 Sb.** pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví. A také podle **českých účetních standardů** pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání ([standard 401–414](#)).

Za určitých podmínek **mohou vést také jednoduché účetnictví.**

Jednoduché účetnictví

Zákon o účetnictví v § 1f stanovuje, **kdy může neziskovka vést jednoduché účetnictví:**

- a) Není plátcem daně z přidané hodnoty.
- b) Její celkové příjmy za poslední uzavřené účetní období nepřesáhnou 3 000 000 Kč.
- c) Hodnota jejího majetku nepřesáhne 3 000 000 Kč.
- d) Je
 1. spolkem nebo pobočným spolkem
 2. odborovou organizací, pobočnou odborovou organizací, mezinárodní odborovou organizací nebo pobočnou mezinárodní odborovou organizací
 3. organizací zaměstnavatelů, pobočnou organizací zaměstnavatelů, mezinárodní organizací zaměstnavatelů nebo pobočnou mezinárodní organizací zaměstnavatelů
 4. církví, náboženskou společností nebo církevní institucí, která je právnickou osobou evidovanou podle zákona upravujícího postavení církví a náboženských společností
 5. honebním společenstvem

Dobré vědět:

Ne všechny typy neziskových organizací mohou jednoduché účetnictví vést.

Jednoduché účetnictví je založené na peněžní bázi, jeho předmětem jsou **příjmy a výdaje, majetek a závazky**.

V jednoduchém účetnictví **vedete tyto účetní knihy**:

- peněžní deník
- kniha pohledávek
- kniha závazků
- pomocné knihy o ostatních složkách majetku

Do 6 měsíců po skončení účetního období **sestavíte tyto výkazy**:

- přehled o majetku a závazcích
- přehled o příjmech a výdajích

Podvojně účetnictví

Účtová osnova neziskovek se **mírně liší od účtové osnovy podnikatelů**.

- Místo tříd 4 a 7 se používá účtová třída 9.
- Liší se některé nákladové účty, především skupiny 54–58, pro finanční náklady se neužívá skupina 56, ale patří mezi ostatní náklady (skupina 54).
- Liší se některé výnosové účty, hlavně skupiny 64–69. Často se užívají účty skupiny 68 (přijaté příspěvky) a 69 (provozní dotace).

Dobré vědět:

Účtové třídy si můžete zopakovat na [tuto stránce](#).

Nejdůležitějším rozdílem je **rozdělení činností na hlavní činnost a hospodářskou činnost**. Vedete odděleně jednotlivé typy činností, a to nejpozději v okamžiku sestavení účetní závěrky. Můžete používat např. střediska, zakázky, analytické účty. Toto rozdělení následně uvidíte ve výsledovce, kde se uvádí náklady a výnosy zvláště za hlavní a hospodářskou činnost.

Jak daní neziskovky?

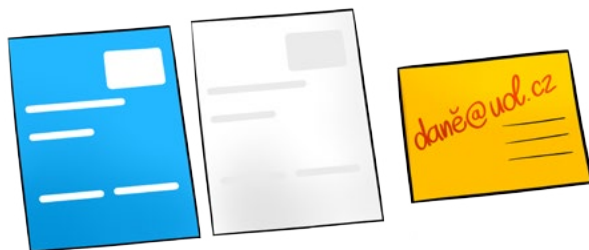
Daň z příjmu

[Zákon 586/1992 Sb.](#), o daních z příjmu, definuje v § 17a **veřejně prospěšného poplatníka**. Pojdme se podívat, kdo takový veřejně prospěšný poplatník je.

1. Veřejně prospěšným poplatníkem je poplatník, který jako svou hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikání.
2. Veřejně prospěšným poplatníkem není:
 - a. obchodní korporace
 - b. Česká televize, Český rozhlas a Česká tisková kancelář
 - c. profesní komora nebo poplatník založený za účelem ochrany a hájení podnikatelských zájmů svých členů (s výjimkou organizace zaměstnavatelů)
 - d. zdravotní pojišťovna
 - e. společenství vlastníků jednotek
 - f. rodinná fundace, která slouží k podpoře zakladatele nebo osob blízkých zakladateli

Dobré vědět:

Na veřejně prospěšného poplatníka se vztahují specifická pravidla, především **zvláštní ustanovení o předmětu daně** – § 18a.

Základ daně

Jako veřejně prospěšný poplatník můžete mít:

- **úzký základ daně.** Daníte příjmy z reklamy, nájmu, členského příspěvku, úroku a jiné hospodářské činnosti. Naopak řada příjmů předmětem daně není. Především dotace z veřejných rozpočtů a příjem ze ztrátové hlavní činnosti. Naopak i hlavní činnost je předmětem daně, pokud je zisková.
- **široký základ daně.** Předmětem daně jsou všechny vaše příjmy kromě investičních dotací.

Široký základ daně mají tito veřejně prospěšní poplatníci:

- veřejná vysoká škola
- veřejná výzkumná instituce
- poskytovatel zdravotních služeb
- obecně prospěšná společnost
- ústav

Osvobozené příjmy

To, že je příjem předmětem daně, ještě neznamená, že z něj odvedete daň. Nezapomeňte na osvobození podle § 19 a 19b. Typickými osvobozenými příjmy neziskových organizací jsou (mimo jiné):

- **členské příspěvky** podle stanov, statutu, zřizovacích nebo zakladatelských listin
- **dary na vymezené účely** (veřejné sbírky, dary na vědu, vzdělávání, výzkum, vývoj, kulturu, školství, policii, požární ochranu, podporu a ochranu mládeže, ochranu zvířat, na účely sociální, zdravotnické, ekologické, humanitární, charitativní, náboženské, tělovýchovné a sportovní...)

Pozor!

Pokud je váš příjem osvobozený nebo není předmětem daně, nemůžete uplatnit výdaje související s daným příjmem. I proto musíte **vést výdaje vztahující k jednotlivým typům příjmů odděleně.**

Výdaje, které jsou společné pro zdanitelné příjmy a příjmy osvobozené, rozdělte podle vhodné kalkulace.

Daňová ztráta

U neziskové společnosti s **úzkým základem daně** může vzniknout **daňová ztráta jen zcela ojediněle**, a to v situaci, kdy je ztrátová hospodářská činnost. K tomu by obecně u neziskovek docházet nemělo.

U neziskovky se **širokým základem daně může být výsledkem i daňová ztráta**. Běžný podnikatel by si mohl daňovou ztrátu odečíst od základu daně v přechozích 2 nebo následujících 5 letech. Obecně prospěšné společnosti ale tuto možnost nemají. Ztrátu uplatní o.p.s. jen v případě, že je to vysoká škola nebo poskytovatel zdravotních služeb.

Snížení základu daně

I když vám vyjde kladný základ daně, často nakonec daně platit nemusíte. A to díky **položce snižující základ daně** podle § 20 odst. 7. Ta vám sníží základ daně o **30 %**, maximálně 1 000 000 Kč (3 000 000 Kč v případě veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné instituce nebo soukromé vysoké školy v právní formě o. p. s./ústavu).

Pokud je 30 % vašeho základu daně méně než 300 000 Kč, **můžete odečíst částku do výše základu daně**, až 300 000 Kč (1 000 000 Kč u vysoké školy a výzkumné instituce).

Peníze, které tak ušetříte, musíte využít v následujícím zdaňovacím období **ke krytí nákladů na nepodnikatelské činnosti**. Když to neuděláte, musíte v období, ve kterém jste tuto podmínku porušili, navýšit základ daně o částku, která odpovídá nevyčerpané daňové úspoře (podle § 23, odst. 3, písm. a), bod 8).

Pozor!

Tuto položku nemůžou uplatnit všechny neziskovky. Zákon vylučuje obec, kraj, poskytovatele zdravotních služeb, profesní komoru a poplatníka založeného za účelem ochrany a hájení podnikatelských zájmů svých členů, kteří nejsou organizací zaměstnavatelů.

Kdo nepodává přiznání k dani z příjmu?

[Zákon o daních z příjmů](#) v § 38mb stanovuje, kdy **nemusíte podávat daňové přiznání**. Týká se to i některých neziskových organizací. Konkrétně těch, které mají jen příjmy, které **nejsou předmětem daně**, jsou od daně **osvobozené** nebo se daň z nich **vybírá srážkou** a poplatník nemá povinnost provést dodanění podle § 23, odst. 3, písm. a), bod 8.

Přiznání nemusí podávat také **společenství vlastníků jednotek**, které má jen příjmy, které nejsou předmětem daně, jsou od daně osvobozené nebo se z nich daň vybírá srážkou.

Silniční daň

Od 1.7.2022 doznal zákon 16/1993 Sb., ve znění pozdějších změn, výrazného zjednodušení. V současné době už jsou předmětem daně jen nákladní vozidla nad 12 tun. A z nich některá mohou být od zdanění osvobozena (např. poskytovatel zdravotních služeb, báňská záchranná služba nebo horská záchranná služba, je-li v technickém průkazu vozidla označeno jako sanitní nebo záchranářské).

Daň z nemovitých věcí

Neziskovka může vlastnit nemovitosti, které jsou předmětem daně z nemovitých věcí. Ty jsou **osvobozené od daně**, pokud je **nepoužíváte k podnikání**, nepronajímáte nebo nepachtujete. Bližší pravidla osvobození uvádí v § 4 a § 9 [zákon o dani z nemovitých věcí](#).

Osvobozené jsou například:

- stavby a jednotky ve vlastnictví spolků a obecně prospěšných společností, odborových organizací, organizací zaměstnavatelů
- stavby a jednotky sloužící k vykonávání náboženských obřadů, k činnosti škol, školek, muzeí, knihoven, zdravotnických zařízení, zařízení sociálních služeb

A řada dalších.

Daň z přidané hodnoty

I nezisková organizace se **může stát plátcem DPH**, případně identifikovanou osobou. Podle [§ 5 zákona 235/2004 Sb.](#), o dani z přidané hodnoty, se za povinnou k dani považuje i právnická osoba, která nevznikla za účelem podnikání, pokud **uskutečňuje ekonomické činnosti**.

Dobré vědět:

Ekonomická činnost je širší pojem než podnikání. Jde o činnost výrobců, obchodníků a osob poskytujících služby za účelem získávání pravidelného příjmu (nikoli nutně zisku).

Kdy se stanete plátcem DPH?

Nejčastější důvod je překročení **obratu 2 mil. Kč za 12 měsíců** (nemusí jít o kalendářní rok). Do obratu se počítají zdanitelná plnění a některé typy osvobozených plnění (např. osvobozený nájem nemovitostí).

Dobré vědět:

Všechny situace, kdy se stanete plátcem DPH, vypočítává zákon o DPH v § 6 a následujících.

Mezi osvobozenými plněními, která se do obratu nepočítají, je **řada činností typických pro neziskovky**: výchova a vzdělávání, zdravotní služby, sociální služby, kulturní a sportovní služby atd.

Do obratu se také **nepočítá prodej dlouhodobého majetku**.

Dobré vědět:

Předmětem daně také nejsou například dary nebo dotace. Je tedy běžné, že nezisková organizace s příjmy vyššími než 2 mil. Kč nepřekročí obrat pro účely DPH a může zůstat neplátcem.

Když se stanete plátcem, většinou budete muset rozdělit vstupy podle toho, s jakými výnosy souvisí. Daňové doklady na vstupu se rozdělují do třech skupin:

- souvisí jen se zdanitelnými výstupy a vy **uplatníte plný nárok na odpočet**
- souvisí jen s osvobozenými vstupy a nárok na **odpočet neuplatníte vůbec**
- společné vstupy, u kterých **použijete krácení** – koeficient

Identifikovaná osoba

Nejste plátcem? I tak se můžete stát tzv. osobou identifikovanou k dani. A to i v případě, že neprovozujete ekonomickou činnost. Situace, kdy toto může nastat, uvádí zákon o DPH v § 6g a následujících.

Obecně jde o **transakce se zahraničím**, například:

- pořízení zboží z jiného členského státu v hodnotě vyšší než 326 000 Kč za rok
- přijetí služby od osoby neusazené v tuzemsku
- poskytnutí služby s místem plnění v jiném členském státě

Pozor!

Službu ze zahraničí přijímáte i v případě, že si platíte reklamu na Facebooku nebo třeba Googlu. V takovém případě se musíte registrovat.

Plátcovství DPH a identifikované osobě jsme se věnovali v e-booku [DPH: Minimum, které musí znát každý podnikatel](#). Stáhněte si ho zdarma.

Hod'te účetnictví za hlavu

Máme pro vás skvělou zprávu:

Nejste na to sami. Účetní a daňoví specialisté, kteří pro vás připravili tento e-book, se rádi **postarají i o vaše účetnictví**.

Nebojte, nestojí to majlant. Učtujeme **už za 1 500 Kč na měsíc**. Postaráme se o mzdové účetnictví, poradíme s daněmi a zastoupíme vás před úřady.

Ozvěte se.

www.uol.cz

+420 910 190 008

info@uol.cz

PS: E-book jsme napsali, aby pomáhal.

Zdarma.

Sdílejte ho volně všem, komu by se mohl hodit.